

K 30. výročí biskupského svěcení Jeho Blaženosti emeritního metropolity vladyky Kryštofa

Emeritní metropolita vladyka Kryštof – občanským jménem prof.ThDr. Radim Pulec, PhD. – se narodil 29. června 1953 v Praze. Byl vychován ke hluboké zbožnosti. Obdivoval mučednické hrdinství svatého biskupa Gorazda (+1942).

O duchovní růst v letech jeho dospívání pečovali blízcí spolupracovníci svatého mučedníka Gorazda, otcové Bohumír Aleš a Jiří Novák.

Po absolvování základní školy byl přijat do přípravného kurzu Husovy ČS fakulty UK v Praze a poté jako řádný student Husovy bohoslovecké fakulty. Kromě teologie navštěvoval v letech 1970–73 kurz biblické hebrejštiny na Jazykové škole.

Po skončení teologického studia byl 21. listopadu 1974 vysvěcen na diákona, 25. prosince 1974 na kněze. Jeho prvním působištěm byly Hořovičky v okrese Rakovník.

Teologické vzdělání si rozšířil na Pravoslavné teologické fakultě v Prešově, kde získal absolutorium roku 1979. Roku 1980 byl přijat jako externí posluchač na Moskevskou duchovní akademii, kterou absolvoval po čtyřech ročnících. V roce 1982 byl přeložen do Prahy a po necelém roce působení v katedrálním chrámu jej poslalo vedení Pravoslavné církve na dlouhodobý studijní pobyt do Řecka.

Na Filozofické fakultě Athénské univerzity studoval jeden rok novořecký jazyk. Pak na Teologické fakultě téže univerzity obhájil dizertační práci z Dějin Pravoslavné církve v Československu v 19. a 20. století, a v březnu roku 1987 byl promován jako první Čechoslovák doktorem Athénské univerzity (PhD.).

Život v monastýru Zoodochopigi u Athén, ve kterém čtyři roky přebýval, mu otevřel cestu do světa pravoslavného mnišství. Tato skutečnost vedla nakonec k tomu, že byl na základě požehnání Jeho Blaženosti metropolity Doroteje dne 7. září 1985 v Trojicko-Sergijevské lávře postřižen na monacha se jménem ctihodného Christofora (Kryštofa) Římana (6. stol.), jehož svátek slaví pravoslavná církev 30. srpna (12. září). Na Paschu roku 1986 jej vladyka metropolita Dorotej vyznamenal hodností igumena a roku 1987 jej uvedl do církevní hodnosti archimandrity.

Po skončení studia v Řecku se vladyka Kryštof plně věnoval církevní obci při pražské katedrále

ho Michaela z Konstantinopolského patriarchátu, a stal se biskupem olomoucko-brněnským.

Na Moravě působil 12 let. Mnozí Moravané dodnes vzpomínají s láskou a vděčností na svého vladyku, který jim byl vlídným a laskavým pastýřem. Boží milostí vnášel do jejich srdcí světlo a duchovní radost. V těžkých chvílích podával pomocnou ruku a trpělivě nesl svůj kříž. Byla to doba roz-

a administrovaným obcím. Ti, kteří tenkrát vytvářeli užší okruh pražské církevní obce, vzpomínají na řadu církevních a duchovních aktivit, z nichž mnohé byly v tehdejší totalitním režimu ilegálního charakteru (tajná modlitební bdění v katedrále, neoficiální poutě ke sv. Ludmile na Tetín a za sv. Ivanem Českým k jeskyni, kde žil, apod.).

Roku 1987 absolvoval tříměsíční jazykový studijní pobyt v Anglii. Svých jazykových znalostí řečtiny, ruštiny, němčiny a angličtiny využíval vladyka Kryštof na mnohých seminářích a konferencích v zahraničí, např. v Řecku, Německu, Rakousku, Sýrii (Damašek), Švýcarsku, Izraeli (Nazaret, Jeruzalém, aj.) Od roku 1979 je členem Smíšené pravoslavné a lutheránské teologické komise. Účastnil se také završení teologického dialogu mezi pravoslavnou církví a orientálními církvemi v roce 1990 v Ženevě. Značný díl práce vykonal i v Syndesmosu – mládežnické pravoslavné organizaci, kterou uvedl do naší církve.

V den Antipaschy 17. dubna 1988 přijal vladyka Kryštof biskupskou chirotonii z rukou Jeho Blaženosti metropolity Doroteje, arcibiskupa prešovského Nikolaje (pozdějšího metropolity), biskupa michalovského Jána a biskupa chrisopolského

květu moravské eparchie po dlouhém období komunistického útlačku.

Vedle pamětníků působení vladyky Gorazda na Moravě zde byla také početná skupina Volyňských Čechů a do církve přicházeli i noví lidé, Češi a Moravané, kteří Pravoslaví teprve poznávali. Pastýřsky zvládnout různorodost příslušníků církve a jejich lidských i názorových východisek a rozličnost oblastí, na něž chtěli ve svém duchovním životě klást důraz, byl úkol nelehký a vyžadoval stálou duchovní bdělost, nesmírnou trpělivost a připravenost poskytnout každému duchovní poučení a vedení, jaké potřeboval. Vladyka Kryštof to vše zvládal především díky lásce ke všem věřícím bez rozdílu a hlubokému pochopení duchovních potřeb člověka. Byla to doba, kdy všichni chápali hodnotu jednoty Církve jako Těla Kristova, vážili si jí a přes všechny názorové střety společně se podíleli na životě této Jediné Kristovy Církve. Z pozice eparchiálního biskupa tomu vladyka Kryštof napomáhal citlivým přístupem k duchovenstvu i věřícím, s nimiž jednal s pastýřským taktem a tolerantností.

Díky své činorodosti vykonal mnoho dobra jak na poli duchovním, tak v oblasti organizační.

Neúnavně cestoval po vlasti i po světě ve službách pravoslavy a zájmů naší místní církve. Organizoval a konal domácí a zahraniční poutě, aby místní věřící mohli poznat duchovně významná místa pravoslavného světa. Při tom všem byl zpovědníkem a duchovním rádcem řady věřících. Vyučoval byzantologii a pastýřské bohosloví na detašovaném pracovišti Pravoslavné teologické fakulty. Při svých přednáškách věnovaných pastýřskému kněžskému dílu kladl důraz na soucit s člověkem a misijní charakter naší církve. V rámci byzantologie dával nahlédnout hloubku teologického myšlení byzantských otců a učil studenty inspirovat se schopností těchto osobností dávné Byzance klást na stůl argumenty a jimi přesvědčovat odpůrce. Prakticky v každém čísle našeho církevního časopisu Hlas Pravoslavy byl alespoň jeden pastýřský článek z jeho pera. Podílel se na scénáři a přípravě filmů o pravoslaví (dva z nich lze shlédnout na internetu v digitalizované podobě: „Svatá Rus“

a „Cesty Cyrila a Metoděje“). Moravskou eparchii se snažil dostatečně zabezpečovat i materiálně.

V oblasti liturgického života sledoval linii obohacování místní tradice některými prvky převzatými z řeckého pravoslavy. Řada starších duchovních má tyto součásti byzantské bohoslužby dodnes zabudovány do své bohoslužebné praxe. Těm, kdo měli zájem o mnišský život, zajistil vладыka možnost načerpat zkušenost s mnišskou praxí v některém vynikajícím zahraničním monastýru (např. v Řecku či v Rusku).

Na pouti v roce 1990 v misijním středisku svatě Lýdie v blízkosti stejnojmenného monastýru v Řecku vnukl otec archimandrita Theofil vладыkovi Kryštofovi myšlenku vytvořit obdobu stejného střediska v místech, kde působili svatí věrozvěstové Cyril a Metoděj. V roce 1991, s požehnáním vладыky Doroteje, založil ve Vilémově u Litovle první ženský monastýr v dějinách naší pravoslavné církve; kromě výstavby monastýrské budovy a domu pro poutníky se vладыka postaral i o zvelebení vilémovského chrámu, který začal sloužit prakticky jako chrám monastýrský – z Rumunska byl dovezen překrásný ikonostas a další vybavení interiéru, vše ozdobeno skvostnou řezbou ve starobyzantském stylu. Díky jeho osobním kontaktům v Rumunsku sem bylo vysláno malé sesterstvo vedené hluboce duchovní monachyní. Sestrám mniškám zajistil kursy šití bohoslužebných rouch a zhotovování ikon. V naší eparchii začal na tomto místě každodenní liturgický život dle plného cyklu denních i nočních bohoslužeb.

O několik let později požehnal biskup Kryštof zbudování památníku a posléze mužského monastýru sv. Gorazda v Hrubé Vrbce. I na jeho budování měl organizační i materiální spoluúčast. Požehnal také výstavbě pravoslavného chrámu v Šumperku podle byzantského architektonického

slohu. Materiální vznik těchto objektů si lze těžko představit bez jeho všestranného přispění.

Ve vilémovském Gorazdově cyrilometodějském centru při ženském monastýru Zesnutí přesv. Bohorodice se po jeho dokončení začaly konat konference duchovenstva, dětské tábory, každoroční cyrilometodějský týden pro rodiny apod.

Téměř celá devadesátá léta se na Moravě pořádala nejméně pětkrát do roka konference a setkání duchovenstva s přednáškou a diskusí na aktuální témata duchovního života naší církve. Jedním plodů těchto „presbyterií“ bylo rozšíření bohoslužebného života naší církve, např. zavedení plného vykonávání svatě Tajiny křtu do praxe místní církve. Vladyka se zasadil o pořízení nového českého překladu křestního obřadu a zároveň se přičinil, aby se křtilo podle staré pravoslavné tradice plným ponořením křtěnce do posvěcené vody. Za tím účelem vybavil mnoho chrámů dovezenými dětskými křtitelnicemi.

Od roku 1993 byl vladyka také kancléřem Metropolitní rady Pravoslavné církve v českých zemích, pověřeným péčí o vztahy se zahraničím a reprezentací církve. Po zesnutí metropolitní Doroteje jej v roce 2000 zvolilo eparchiální shromáždění Pražské eparchie biskupem této eparchie a 25. března byl intronizován jako arcibiskup pražský a českých zemí a ustanoven předsedou Metropolitní rady.

K těžkým úkolům patřilo řešení situace kolem pražského církevního domu v centru města, který se hroutil a bylo potřeba zajistit investora, který by zajistil jeho kompletní generální rekonstrukci. Po mnoha komplikacích se vladykovi podařilo zajistit

splacení úvěru a zaopatřit církev ziskem plynoucím z pronájmu lukrativní budovy. Ze zahraničního daru pro naši autokefální církev (a s vlastním přispěním) vladyka zakoupil pro potřeby církevního ústředí objekt v Šárecké ulici (tím se ušetřily významné částky, které musela církev platit za nájem původně dlouhodobě využívaných prostor v Dělostřelecké ulici).

Roku 2001 založil vladyka Romskou duchovní misi v Rokycanech a ženský monastýr-skit sv. Nikolaje (Mikuláše) na Doubské hoře u Karlových Varů.

V roce 2006, po zesnutí metropolitě Nikolaje, byl dne 2. května na mimořádném sněmu celé místní pravoslavné církve ve Vilémově zvolen losováním za metropolitu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku. Intronizován byl v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze 28. května 2006.

Dlouhá řada lidí vzpomíná na poutě organizované vладыkou Kryštofem na Sinaj a do Svaté Země. V naší eparchii se s požehnáním arcibiskupa Simeona pravidelně zúčastňoval cyrilometodějské poutě a bohoslužby na vykopávkách velkomoravské katedrály u Mikulčic. Přijímal pozvání i na bohoslužbu konanou pravidelně u příležitosti dne mučednického skonání sv. Gorazda. V pražské eparchii pořádal každoroční poutě ke sv. Ludmile a ke sv. Ivanu Českému. Vyjednal návštěvu ekumenického patriarchy Jeho Všesvatosti Bartoloměje a dalších zahraničních biskupů u příležitosti duchovní slavnosti 1150. výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu.

V pražské eparchii dále založil roku 2006 ženský Monastýr svatého Václava a Ludmily ve Pstruží, který roku 2008 přesídlil do Louček u Karlových Varů a v roce 2013 do Loděnic u Prahy. 29. listopadu 2011 pak založil mužský Monastýr Proměnění Páně v Těšově u Karlových Varů, aby „přinášel duchovní užitek a prospěch Božimu lidu v Pražské pravoslavné eparchii a dobrými skutky projevoval křesťanskou lásku, která je jedním z nejmocnějších prostředků Kristovy církve. Úkolem monastýru je snaha být místem vzorného duchovního života, vzdálení se světských marností a úsilí o křesťanskou dokonalost členů bratrstva skrze askezi podle vzoru svatých otců“. Po své rezignaci na službu v čele církve, kterou roku 2013 reagoval na útoky ze strany těch, kdo uvěřili svým špatným myšlenkám a nerozpoznali dobro, které Bůh naší mladé církvi po celou dobu jejího zrání

uděluje, odešel do ústraní právě do monastýru Proměnění Páně.

Přes neúnavnou a obětavou pastorační a misijní činnost, které se po celý život věnoval, nachází vладыka místo i pro vědeckou práci a publikační činnost. Svědectvím toho jsou rozsáhlejší publikace, skripta a učebnice jako *Biblické dějiny pro nejmenší* (1989), *Úvod a přehledné dějiny byzantského státu – Byzantologie I.* (1995) a *II.* (2006), *In Guru's Light* (Monografie o sektě Šrí Činmoja, 1998), *Pravoslavný svět* (2000), v ruském překladu *Pravoslavnyj mir* (2007), *Vim komu jsem uvěřil* (2003), *Pán se postará* (2003), *Orientální pravoslavné církve* (2004), *Svatý Nektarios Aiginský* (2005), *Naše pravoslaví* (2009), *Pravoslavná Praha* (2010), *Rukověť obřadů pravoslavné církve* (2010), *Otec Porfirios* (2011), *Cesty Boží* (2013), *Svatý proti své vůli* (2014), *Dobrý pastýř, muž modlitby a učitel pokory* (2015), ale i mnoho menších prací, článků a studií kupř. *Pravoslavný katedrál ní chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze* (1985), *Naše víra* (překlad

z angličtiny, 2000), Polská pravoslavná církev (2000) publikovaná v Pravoslavném teologickém sborníku *Teologické revue*, nebo *An End to Silince*, v časopise *Sophia* (Manchester 1999), aj. Kromě toho zajistil několik reedici modlitební knížky *Otče náš*.

Vladyka Kryštof se také věnuje pedagogické činnosti. Od r. 1990 přednáší na Pravoslavné bohoslovecké fakultě Prešovské univerzity v Prešově, později na jejím Detašovaném pracovišti v Olomouci a na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Na Pravoslavné bohoslovecké fakultě Prešovské univerzity v Prešově se roku 2015 stal profesorem teologie (prof.).

Jako emeritní metropolita je nadále všestranně aktivní v církevním životě, doma i v zahraničí, kde vystupuje s příspěvky na konferencích, seminářích a jiných církevních setkáních.

Vladyka Kryštof díky své pracovitosti, energičnosti, entuziasmu a horlivosti pro Boží věci vykonal pro věřící za dobu svého dlouholetého působení v čele naší církve vskutku mnoho dobrého. Bylo by nespravedlivé na to zapomínat a vladykovi nevracet jeho péči o církve synovskou úctou a láskou a ovšem i tím, že budeme pokračovat v započatém díle, které jej – i další arcipastýře pracující na zdejší vinici Páně – stálo tolik úsilí. Vladyka le-

tos oslaví 65 let svého pozemského života. Přejeme mu „Dlouhý a pokojný život, zdraví, spasení a ve všem zdar na mnohá a blahá léta!“ a také radost z dobrého prospívání církve Kristovy v Čechách a na Moravě.

*V Šumperku, listopad 2017
† Izaiáš*

Fotografie použité u článků

Na str. 141 — ilustrační foto: Svatá Hora Athos (v pozadí monastýr Vatoped; rok 1982) • Na str. 143 — ilustrační foto: Svatá Hora Athos (srbský monastýr Chilandar) • Na str. 144 — ilustrační foto: Svatá Hora Athos (réva sv. Simeona v monastýru Chilandar; rok 2013) • Na str. 146 — vladyka Kryštof v olomoucké katedrále před chirotonií • Na str. 147 — s vladykou metropolitou Dorotejem na pastýřské konferenci ve Vilémově (1994—95) • Na str. 148 — v Olomouci po chirotonií • Na str. 149 — v rumunském monastýru Varatec (1994) • Na str. 150 — s poutníky na Athosu – v bráně monastýru Filotheu • Na str. 151 — skalní monastýry „Meteory“, s archimandritou Chrysostomem, igumenem monastýru ct. Nikodima Svatohorce (1994)

*Jeho svatost Bartolomeos,
patriarcha konstantinopolský přijímá
od vladyky Kryštofa symbolickou repliku listiny,
kterou před 1150 lety zaslal do Byzance
svatý kněz Rostislav Moravský*

Fotografie na zadním listu obálky k článku na str. 146: na 3. str. obálky — vladyka Kryštof při chirotonii (1988) • S vladykou Dorotejem při oslavách 50. výročí obnovení církve (květen 1995)
• Oblékání při biskupském svěcení. Na 4. str. obálky — liturgie při archijerejské chirotonii • Slavnostní shromáždění k 50. výročí obnovení církve (květen 1995)

Pravoslavný kalendář 2018

Vydal úřad eparchiální rady olomoucko-brněnské eparchie

Ilustrované citace svatých Otců umístěné uvnitř jsou převzaty z facebookového profilu

„Pravoslavný křesťan“: www.facebook.com/PravoslavnyKrestan/

Fotografie: jer. Cyril Bočkarev, Anežka Mandelíková, Jan Kostelecký a redakce

Vydáváno pro vnitřní potřebu

Na zadních stranách obálky: Jeho Blaženstvo emeritní metropolita Kryštof – viz str. 151)

